

Identifying Teacher Quality

ALATI ZA REFLEKSIJU O KVALITETI NASTAVNIKA

NAZIV

SCENARIJI ZA BUDUĆNOST

Cilj

Izradom scenarija za budućnost škola sudionici nastoje identificirati način na koji trendovi u društvu i školi utječu na škole i na potrebe za kvalitetama nastavnika.

Ciljna skupina

Ciljna skupina varira. Alat se može koristiti u grupi nastavnika, studenata u inicijalnom obrazovanju, ravnatelja škola i dužnosnika u domeni obrazovanja. Moguće je organizirati i mješovite grupe u institucionalnom, nacionalnom i međunarodonom okružju.

Najmanji broj sudionika u grupi je osam, a najveći 24.

Opis/sažetak

Namjera je ovog alata potaknuti refleksiju o budućim zahtjevima koji će se postaviti pred nastavnika. Alat potiče kolaborativno promišljanje i refleksiju o budućim razvojem u školi i izvan nje i njihovu utjecaju na ulogu nastavnika i profesionalne zahtjeve koji će se naći pred nastavnikom.

Alat je kreativan, kolaborativan i potiče široko promišljanje.

Metoda scenarija se sastoji od tri faze:

1. *Analiza*: analiziraju se relevantni trendovi i razvoj društva i škole, identificiraju se pokretačke sile te se definira utjecaj i nepredvidljivost pojedine pokretačke sile.
2. *Razrada*: Odaberu se dvije pokretačke sile (veliki utjecaj, velika nepredvidljivost) koje predstavljaju osi u dvodimenzionalnom modelu scenarija. Grupa se podijeli na četiri podgrupe od kojih je svaka odgovorna za razvoj i opis društva, škole i uloge nastavnika i profesionalnih kvaliteta prema određenom scenariju.
3. *Refleksija*: sudionici predstavljaju razrađene scenarije i vode raspravu prema sljedećim pitanjima:
  - Kakva će po vašem mišljenju biti budućnost?
  - Kakvu budućnost biste željeli?
  - Kakva bi za vas bila najgora budućnost?
  - Koje kvalitete u svakom scenariju nastavnik treba imati?Koje su sličnosti i razlike između scenarija s obzirom na kvalitete nastavnika?
  - Koje posljedice će priprema za jedan ili sve scenarije imati za nastavnika? Koje će biti posljedice za vas osobno?

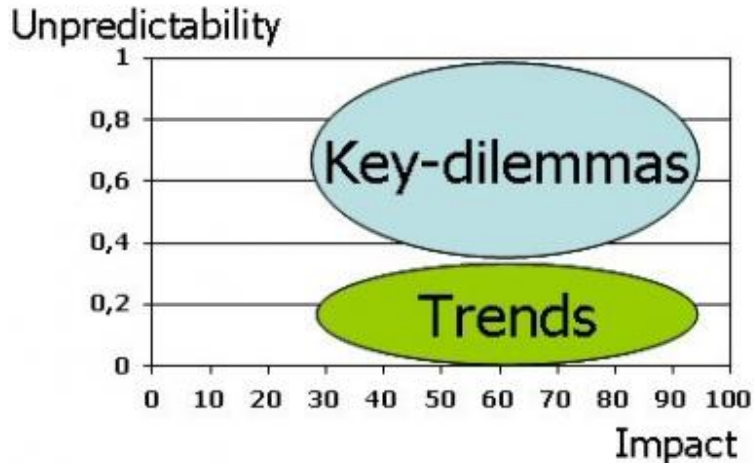
Identifying Teacher Quality

Metodologija:

Prva faza: Analiza

Kako bi se "zagrijali" sudionici trebaju, šireći svoje mentalne modele, napraviti vremenski skok u budućnost. Sudionici trebaju opisati jedan dan u svom životu u budućnosti (npr. 20. ožujka 2020.). (Neki sudionici mogu postaviti i pitanja o budućnosti (na koja se može proročanski odgovoriti).

Nakon što sudionici opišu jedan dan u budućnosti i postave pitanja o budućnosti, identificiraju se glavni elementi o kojima se zatim provodi rasprava. Tijekom rasprave utvrđuju se glavni trendovi, dileme i priroda razvoja. Pritom se nastoji zadržati što šira perspektiva. Facilitator, stoga, može verificirati veći broj perspektiva s obzirom na razvoj društva, gospodarstvo, tehnologiju i politiku. Tijekom rasprave o broju trendova i dilema broj pokretačkih sila potrebno je ograničiti na 15. Te pokretačke sile se zatim ucrtaju na dijagram s obzirom na njihov utjecaj na centralno pitanje i s obzirom na njihovu nepredvidljivost.

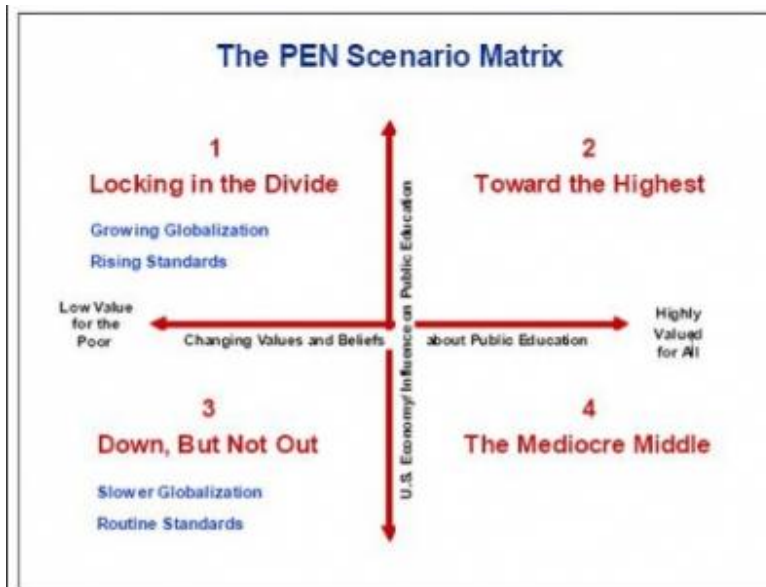

Druga faza: Razrada

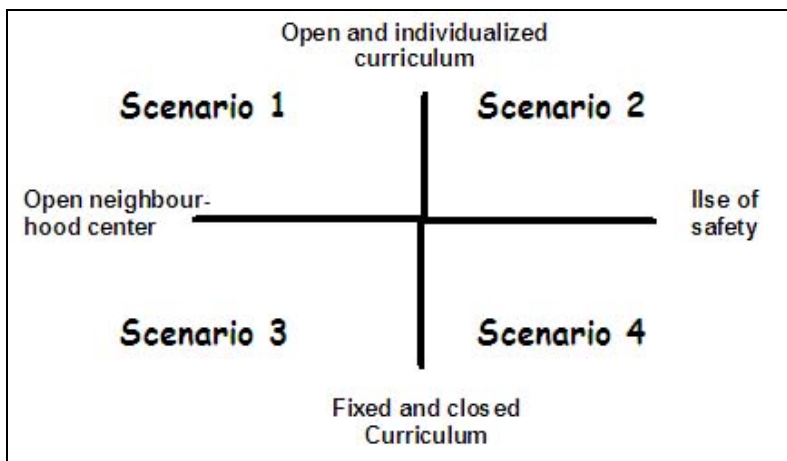
Između pokretačkih sila s najvećim utjecajem i najvećom nepredvidljivošću izaberu se dvije (nezavisne) pokretačke sile koje će se koristiti kao osi u matrici scenarija.

Identifying Teacher Quality

Izvor: : Gerald Harris (2006): *The future of public primary school education in the United States*. (GBN Network)

Grupa se podijeli na četiri podgrupe. Svaka grupa je odgovorna za izradu jednog scenarija. Za svaki scenarij treba izraditi tekstulani opis i prezentaciju (igra po ulogama, slikovna prezentacija i sl.). Prezentacije scenarija trebaju biti uvjerljive i pozitivne (“ovo je najbolji scenarij za budućnost kojega možete zamisliti jer...”)

Treća faza: Refleksija

Podgrupa predstavlja svoj scenarij ostalim podgrupama (ili široj publici). (Može se osigurati i dodatno vrijeme za probu i dobivanje povratne informacije).

Nakon prezentacije započinje refleksija prema pitanjima kao što su:

Identifying Teacher Quality

1. Kakva će po vašem mišljenju biti budućnost?
2. Kakvu budućnost biste željeli?
3. Kakva bi za vas bila najgora budućnost?

U sljedećoj sesiji mogu se sastaviti mješovite grupe za potrebe rasprave o posljedicama izrađenih scenarija na ulogu i profesionalne kvalitete koje će nastavnici trebati imati u budućnosti. Tijekom rasprave razmatraju se razlike između današnjih i budućih uloga nastavnika i njihovih profesionalnih kvaliteta i posljedice tih razlika za nastavnika osobno, njegove osobne planove razvoja, politiku škole s obzirom na školske programe profesionalnog razvoja nastavnika, obrazovanje nastavnika itd, ...

Varijacije:

Za sudjelovanje sudionika u sve tri faze ove aktivnosti potrebno je predvidjeti najmanje dva dana (jedan za drugim ili tijekom dužeg vremenskog perioda). Ako se cijeli proces organizira u kraćem vremenu tada će refleksija koja je predviđena u trećoj fazi izgubiti na potencijalu.

Ukoliko je vrijeme za aktivnost koja se provodi uporabom ovog alata ograničeno moguće su sljedeće alternative:

1. Sudionici dobivaju osi za izradu scenarija i rade na drugoj i trećoj fazi (izrada scenarija I refleksija o izrađenim scenarijima).
Za ovu alternativu potreban je jedan dan.
2. Sudionici dobivaju nekoliko scenarija i rade samo na trećoj fazi (pola dana ili cijeli dan)

Iz obje alternative izostavljena je diskusija o trendovima, dilemama u društvu i obrazovanju. Stoga su rezultati metode scenarija u ovim alternativama ograničeni jer alternative ne omogućuju dublje i opće prihvaćeno razumijevanje utjecaja razvoja društva i obrazovanja na školu i nastavnika i jer ne omogućuju dovoljno vremena za usvajanje scenarija.

Background i izvori

Metoda scenarija dolazi iz područja business-a gdje se koristi kao alat za strateški razvoj i donošenje odluka. Međutim, ova metoda može postati i široko prihvaćen alat za refleksiju, razvoj vizija i *team building-a*. Metoda scenarija kao alat za refleksiju i učenja do sada je korištena u različitim kontekstima. Sudionici su se o njoj pozitivno očitovali.

Metoda kombinira niz različitih aktivnosti: grupni rad, raspravu, analizu, istraživanje, kreativno mišljenje, prezentaciju, refleksiju. Njezinom uporabom može se ostvariti široka i duboka diskusija što često nije slučaj u nastavničkim raspravama u školama. Pomoću ove metode sudionici mogu objasniti svoje vrijednosti i mentalne modele.

Identifying Teacher Quality

Opisi postupaka mogu se naći u sljedećim izvorima:

- Teacher guidelines for a in-service course on the use of scenarios in education
Na ovoj mrežnoj stranici nalaze se radovi o uporabi scenarija za budućnost obrazovanja koji su objavljeni u tematskom broju časopisa *European Journal of Teacher Education*, 26 (1)
- The scenariomethod for education: facilitator's manual
- Plotting Your Scenarios; An Introduction to the Art and Process of Scenario Planning (Peter Schwartz, Jay Ogilvy)

Uvjeti:

Za ovaj alat za refleksiju važna su dva uvjeta:

- Vrijeme: za proces izrade scenarija potrebno je dosta vremena. Za temeljite rasprave važno je osigurati vrijeme za generiranje znanja sudionika (prva faza), za izradu i grafički prikaz scenarija (druga faza) i za refleksiju o posljedicama scenarija (treća faza). Kada se ne osigura dovoljno vremena postoji opasnost da ne ostane dovoljno vremena za refleksiju (a koja jpredstavlja najvažniju faza s obzirom na cilj alata).
- Vremenski okvir se može zgusnuti (dvodnevna sesija) ili, što je poželjnije, proširiti na duži period od četiri poludnevne sesije s razmacima od dva do tri tjedna koji su potrebni za izvršavanje zadataka.
- Kada se ne može osigurati potrebno vrijeme moguća su alternativna rješenja koja zahtjevaju manje vremena ali koja rezultiraju siromašnijim ishodima. (Vidjeti varijacije koje su ranije navedene).

Kvaliteta facilitatora: Proces izrade scenarija zahtjeva sposobnog facilitatora koji ima iskustvo u uporabi metode scenarija i koji znade poticati i upravljati procesom izrade scenarija (posebice u dijelu u kojem se kroz razgovor identificiraju i odabiru pokretačke sile).

Materijali:

- PC I projektor za uvodnu prezentaciju na temu scenarija budućnosti I specifične teme koja je odabrana za sesiju
- Ploča/*flip-overs* i *post-it* za bilježenje rezultata rasprave
- Materijali za prezentaciju scenarija

Identifying Teacher Quality

Snage i slabosti

Snage:

Metoda scenarija ne polazi od situacije sada i ovdje nego stimulira proaktivno i slobodno i nesputano razmišljanje. Metodom se otvaraju refleksije počevši od moguće buduće situacije (npr. 2015. ili 2020. godine) i uzimajući u obzir trendove i razvoj šireg društva.

Metoda scenarija kombinira niz različitih aktivnosti: grupni rad, raspravu, analizu, istraživanje, kreativno mišljenje, prezentaciju, refleksiju. Njezinom uporabom može se ostvariti široka i duboka diskusija što često nije slučaj u nastavničkim raspravama u školama. Pomoću ove metode sudionici mogu objasniti svoje vrijednosti i mentalne modele. Osim toga, korištenje ove metode je zabavno.

Slabosti:

Metoda zahtjeva dosta vremena. Prvi dio (prva i druga faza) predstavljaju najavu prave refleksije o kvaliteti nastavnika koja se događa u trećoj fazi. Prvi dio metode se može preskočiti i umjesto njega se mogu koristiti gotovi scenariji (vidi varijacije koje su ranije navedene). Na primjer:

- OECDs scenarios What schools for the future?
- GBNs scenarios for the future of public education

Međutim, prvi dio metode igra važnu ulogu u boljem razumijevanju utjecaja koji razvoj društva i obrazovanja ima na školu i nastavnika te u boljem međusobnom razumijevanju sudionika i uspješnijem usvajanju scenarija.